חצפית

כל הזכויות שמורות

● **סערת־רוחות עלולה לפרוץ בשבוע הבא, באירועים לזכר אברהם („יאיר") שטרן, במלאת עשרים שנה להריגתו.** האגף השוביניסטי הקיצוני של יוצאי לח"י, בהנהגת ד"ר ישראל שייב, המנסה לשאת־חן בעיני דויד בן־גוריון ונערי חצרו, החליט לנקוט פעולה, כדי להרחיק מן האירועים את יריביו, ולהפקיע את זכר שטרן לעצמו. יריבים אלה, שהם רוב יוצאי לח"י, וכוללים את הצמרת שהצטרפה לפעולה השמית, וחברים שהצטרפו לאחדות־העבודה, מפ"ם ומק"י, עשויים להחליט לעמוד על שלהם. אפילו יביא הדבר לפיצוץ האזכרה על־ידי שייב. שייב, מקווה להיעזר בבן־גוריון, שהראה לאחרונה סימנים שהוא רוצה לפרוש חסותו על אנשי לח"י, אותם שלח בשעתו למרתפי־העינויים הבריטיים.

● **מספר רב של צירויות, פרט לצירויות הגוש המזרחי, יועלה השנה לדרג שגרירויות.** חשיבותה הבינלאומית העולה של ישראל, תשתקף גם בעובדה, שארצות רבות, אשר הסתפקו עד כה ביחסים דיפלומטיים עם ישראל ללא שיגור נציג תושב, תפתחנה השנה את נציגויותיהן בארץ.

● **תגובתה המעשית הראשונה של ממשלת דרום אפריקה,**

„איני רואה כלום!"

על עמדת ישראל נגדה באו"ם: הפסקת טיסות „אל־על" ליוהנסבורג. דבר זה עלול לשבש את תוכניות הפיתוח של חברת התעופה הלאומית, שהתכוונה להפעיל את שני מטוסי בואינג ב־720 החדשים, בקו לוד־יוהנסבורג. אם אמנם לא תורשה אל־על לטוס בקו זה, תיאלץ להפעיל את המטוסים החדשים בקווים הקצרים לאירופה, דבר שיחייב את מכירתן המהירה של הבריטניות. הצעה אחרונה של קובה לקנות את הבריטניות תמורת סוכר לא נתקבלה, מאחר ולישראל אין מה לעשות עם סוכר זה.

● **סערה תפרוץ במפלגה הדתית־לאומית בעקבות התמרודותם של צעירי המפלגה נגד המנהיגות המסורתית.** הצעירים הקימו מוסדות לפעילות פוליטית עצמאית, עוררו את כעסם של מנהיגי המפלגה, המנסים לפעול נגדם על־ידי הקמת גוש צעירים הנאמן למנהיגות. הצד הראשון בפעולה נגד המנהיגות יהיה התקפה של הצעירים על מדיניות המפלגה ביחס לביטול המימשל הצבאי. הצעירים, התובעים את ביטול המימשל, יקימו ועדה להתקרבות ערבית־יהודית, שתפעל באופן ממשי נגד ההפלייה בישוב הערבי. התביעה הבאה של הצעירים: הפקדת תיק ההסברה של המפלגה, הנמצא כיום בידי עסקן פא"י שעבר למפד"ל, בידי איש מפלגה מסויים, התומך בקו הצעירים.

● **יושב־ראש המועצה לביקורת סרטים ומחזות, הד"ר מאיר שוחטמן, ונציג מבקרי הסרטים במועצה, יועמדו לבירור פנימי במועצה, על התנהגותם בקשר לסרט הישראלי „ניני".** נגד שוחטמן הועלו האשמות כי הביע את דעתו שיש לפסול את הסרט, לפני שחזה בו, ואילו נגד מבקר הסרטים הועלתה האשמה שלחץ על יצרני הסרט שיבטיחו לו לממן סרט בבימויו.

● **הסרט הישראלי „סיניה" יוצג בפסטיבל הסרטים ב־ברלין כנציג הסרטים הישראליים.**

במדינה

העם

ירח הדבש

טום אמבוייה, אחד המנהיגים האפריקאיים הבולטים בקניה, בא לבלות את ירח־הדבש שלו בארץ, כאורח ההסתדרות. שרת־החוץ נתקבלה לראיון אצל המיקאדו, בראשית מסעה במזרח אסיה. שר־הא צר סייר במדינות נאט"ו, כדי לרכוש לישראל האסיה־תית מקום בשוק האירופי המשותף. ואילו בלאגוס אשר בניגריה, התכנסה ועידה אפריקאית פרו־מערבית, אשר אופייה הידידותי לישראל הובטח, עם החלטת מדינות־קובלנקה להחרימה.

לכל אורך החזית הבינלאומית, הצליחו השבוע מעצבי המדיניות הישראלית לבצר עמדות, להרחיבן ולשפרן. הנחייתם היתה פשוטה ועקבית: ישראל היא חלק מן המערב, לכן אפשר לרכוש את ידידות כל ידידי המערב — באירופה, באפריקה ובאסיה.

הם היו מוכנים לשלם את המחיר: העמקת התהום הפעורה בין ישראל ובריתהמועצות. השבוע טען עתון סובייטי, כי שגרירות ישראל במוסקבה קשורה במנגנוני־החתשך של המערב, וכי היא משתמשת בבתי־הכנסת כדי להפוך את יהודי ברית־המועצות לבוגדים. היה זה ביטוי ברור לי־החלטה סובייטית, למנוע בעתיד כל מגע בין דיפלומטים ישראליים לבין יהודים סובייטיים*.

קול אחד ויחיד. הנצחונות וההישגים של מדיניות־החוץ הישראלית היו גלויים לעין. פחות גלוייה היתה נקודת־החולשה העיקרית שלה: הנוקשות המוחלטת, בקשרה את כל גורלה בגורל המערב, לחיים או למוות, שורפת ישראל בהדרגה את כל הגשרים למדיניות אלטרנטיבית.

הדבר נעשה לא רק בחוץ, אלא גם בפנים. חוק דיני עונשין (בטחון המדינה) תשי"ז, על פיו נידון אהרון כהן, לא נועד בעיקרו למלחמה בריגול. מטרתו העיקרית היא, למנוע בכוח בעד פרטים וגופים בישראל, לקיים מגע עם גורמים זרים, לקשור קשרים ולנהל מדיניות עצמאית.

המחשבה המתגלמת בחוק זה, אופיינית למישטרים טוטאליטאריים־מונוליטיים. למדינה יש מדיניות־חוץ. אסור לאזרח — או לקבוצה של אזרחים — לנהל מדיניות־חוץ אחרת, אפילו בדרכים חוקיות. כל מגע בין ישראלי לבין זרים, אפילו אין לו כל קשר לריגול או למסירת ידיעות, פסול מעיקרו.

גישה זו משותפת לפאשיסטים ולקומוניסטים מכל המינים. ואין זה מקרה שכל הפאשיסטים הידועים בארץ, פרצו השבוע במקהלה־עתונאית קולנית, כדי להגן על החוק הזה.

קשרים במקרר. ההשקפה הדמוקראטית המקובלת, שונה לחלוטין — והיא פיקחית בהרבה.

השקפה זו אומרת, כי מדיניות־החוץ כפופה לנסיבות משתנות, ועל כן היא עשוייה להתחלף תדיר. בעוד הממשלה מנהלת מדיניות מסויימת, בהתאם לצורכי השעה, היא רואה בעין טובה קשירת קשרים פרטיים אחרים על ידי אזרחיה — מתוך הנחה כי קשרים אלה יעמדו למדינה מחר, כשיהיה צורך לשנות את המדיניות הרשמית. תפקידו של שרות־הבטחון לפקח באופן דיסקרטי על הנעשה, כדי שהקשרים הרבים לא יתנחנו לדרגת ריגול. במדינות רבות נעזרים שרותי־הבטחון בקשרים של האופוזיציה.

כך, בעוד שבריטניה הגדולה ניהלה, בשנות השלושים, מדיניות אנטי־קומוניסטית קיצונית, קשרה האופוזיציה השמאלית קשרים עם ברית־המועצות ועם מנהיגים קומוניסטיים אחרים. כשהתקיף היטלר את רוסיה, הפכו קשרים אלה חיוניים. מנהיג שמאלי מובהק, סטאפורד קריפס, נשלח על־ידי צ'רצ'יל לכהן כשגריר בריטי במוסקבה. אנשי־שמאל אחרים הוצנחו מאחורי קווי של טיטו ביוגוסלביה, והכשירו את הקרקע לקרע סטאלין־טיטו. בעלי הקשרים האנטי־קומוניסטים הושמו, ביתתים, במקרר.

למחרת המלחמה, כשחזרה בריטניה לקו של מלחמה קרה בקומוניזם, סולקו אנשי השמאל מן העמדות, ואנשי הימין הפעילו את קשריהם שלהם. אולם גם כיום מוסיפים בריטים רבים, כפרטים וכנציגי גופים שונים, לקשור קשרים עם גורמים קומוניסטיים וניטראליסטיים. הממשלה אינה מפריעה להם — שהרי אין לדעת אם מחר לא יהיו קשרים אלה חשובים מחדש.

טרור למען מונופול. השליטים של ישראל הצעירה, השיכורים עדיין מתחושת־השלטון, והחסרים כל מסורת אמיתית או שאולה, רחוקים מגישה מפוכחת כזאת. מנוי וגמור עמם להחזיק בידיהם מונופול מוחלט על כל קשרי־החוץ, לנתק את כל הקשרים האחרים בכוח הטרור והפחד.

ברגע שייסגרו, השבוע, שערי בית־הסוהר מאחורי אהרון כהן, יצטרכו אזרחי ישראל להחליט בלבם אם רצונם במדינה מונוליטית, בעלת קול אחד ויחיד, או במדינה דמוקראטית, בעלת קולות רבים.

אם ישלימו עם הגישה הרשמית, יצטרכו גם להשלים עם תפיסה, האומרת ש־ממשלת־ישראל לא תשתנה לעולם, שמדיניות־החוץ הישראלית תשאר נוקשה ובלתי משתנה — ושכשלון הקו הרשמי יהיה כרוך באבדן המדינה עצמה.

אם לא ירצו להשלים עם תפיסה זו, חייבים הם לקום נגדה עתה — לפני שהיא תשתרש סופית, לפני שיאחרו את המועד.

פרשת כהן

גווילים שרופים

הכל התכוננו לרגע המר: כניסתו של אהרון כהן לבית־הסוהר. בגבעת־חביבה, שם נשא בשבוע שעבר את הרצאתו האחרונה, התכנסו החניכים, ערכו לו מסיבה, הזכירו לו את דברי רבי עקיבא, בעת שעונה למוות: „אני רואה גווילים שרופים, ואותיות פורחות באוויר!" הנמשל: כהן יהיה בבית־הסוהר, אך התורה שהרביץ בדור שלם של חניכים — האחווה העברית־ערבית וכיבוד הלאומיות הערבית — תישאר איתנה.

במשקו של כהן, שער־העמקים, נערכה מסיבת־פרידה סגורה. המשק אף הוציא גליון מיוחד של עלונו, הבטיח: „שעה קשה היא עתה למשפחתו של אהרון, ואנו, ביתו הקיבוצי, מחזקים את ידה. משותפת היא אמונתנו בנקיון כפיו של אהרון, ו־התקוה איתנו שצידקתו תצא לאור." **„לא אהיה היחיד."** אך מסמר העלון היו דבריו של אהרון כהן עצמו, שהיוד מעין דברי־פרידה מן הקיבוץ ומן התנועה.

כתב אהרון כהן:

רצוני הוא, כי ידעו חברי וידידי: קיבלתי את פסק־הדין ואת גזר־הדין בקור־

(המשך בעמוד 10)

* אחד הקוריוזים של השבוע: בעוד אהרון כהן התכונן להיכנס לבית־הסוהר, בעוון מגע עם סוכן קומוניסטי, מתרעמים עיתוני ישראל על כוונת שרות־הבטחון הסובייטי למנוע מגע בין אזרחים סובייטיים לבין שליחים ישראליים.